

LBRIS

We know
books

COSMISIAN

Mouelle
Roucher

Volumul II

Reliterarea
destinelor

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV 2023

Cuprins

Prefață · Cuvântul, eul și esența în spirală · 7

Valsul primăverii – Chopin · 15

Rolul de călător · 21

**Anduze – inspirația pare un turist
care nu știe franceză · 25**

**Casa părintească a unui
tânăr scriitor · 29**

**Fata în roșu îmbrățișat
de negrul ne semnificativ · 33**

**Timpul fără inspirație este
un pensionar indiferent · 41**

O casă în mâna lui · 47

**Te-ai gândit că voi trece de orice
noțiune naturală pentru a hrăni iluzia
că tu încă mai ești? · 53**

**„Fiorul” – manualul de prim
ajutor shakespearian · 57**

**Eu, o clepsidră și sânul unui ceas pe care
îl sprijin în podul palmei · 65**

**Cred că lui Dumnezeu i-a luat puțin timp să îmi
liniștească zbuciumul din minte · 69**

**Am stat toată noaptea la U.P.U.
pentru o transfuzie · 73**

**Eu nu mai cred în oameni, iar ei nu s-au străduit
niciodată să mă convingă de contrariu · 77**

Lyonul vechi, Lyonul nou · 83

Tu cine ești? · 89

Timpul – Nefirescul de a fi · 95

Chipul ei sărutat trăda perfecțiunea · 99

Te-aș găsi după titlul cărții pe care o citești · 103

**Când iubirea caută noi definiții,
noi înțeleșuri · 109**

**Un tânăr scriitor reserie fiorul
cu majusculă · 113**

**Din Fiorul „Am început să îți
citesc scrisorile” · 119**

Chipul tău naște zâmbete și iubire · 127

**Să iubești dincolo de un viitor
care a rănit cu trecutul este
prea greu · 133**

**Iubirile tinere învață secretul
scrisorilor de altădată · 137**

**Iubirile se nasc întotdeauna în
sânul necunoscutului · 143**

**Un bărbat pierdut printre cărți
cu iz romantic · 149**

Când mă privești, ce vezi? · 153

**Un scriitor ce renaște din
ciorne mototolite · 159**

**O cheie ce deschide lumea unei
cititoare de-o viață · 165**

**Doamna Madolen, o doamnă
a cărților · 169**

**Eugénie – Femeia din Labirintul
în formă de clepsidră · 173**

**Un tânăr scriitor în
conflict cu Inspirația · 179**

**Ce ar fi cuvintele mele
fără inima ta · 185**

Post Scriptum · 189

PREFAȚĂ

CUVÂNTUL, EUL ȘI ESENȚA ÎN SPIRALĂ

Romanul semnat de **Cosmisian, Mouelle Roucher**, cu primul volum, „*Dezliterarea destinelor*”, publicat în 2019, la Editura Creator, își găsește continuarea organică cu acest volum prezent, numit de autor „*Reliterarea destinelor*”. Dacă în primul volum eram atenționați încă de la primul contact cu coperta cărții despre „*dezliterarea destinelor*”, noțiune explicată de autor în cap. 14 al vol. 1 („*dezliterarea* este momentul în care cuvintele se desprind de structura lor firească”), acum atenția ne va fi solicitată spre o noțiune nouă, „*reliterarea destinelor*”, pe care autorul o definește a fi „o reformare a priorităților născută în pântecul sterp al comei”, în cazul lui Pierre, noțiuni inventate de autor pentru a-și sprijini temele cărții, sugerând de la sine ideea unei noi abordări, pe care însuși autorul o numește *neoproză*, atât prin tehnica utilizată, cât și prin intențiile scrierii.

Să fie vorba de o reintegrare a personajelor în fluxul cuvintelor îmbinate literar? Sau o nouă literaturizare a lor, a ideilor, a trăirilor văzute din și prin prisma fantazării atât de prezente în literatură în general și atât de predilect accesată în cazul de față? De fapt, este chiar preferința autorului de a pluti printre valurile metaforice ale cuvintelor. Aici rămâne deschisă colaborarea cu cititorul, atras chiar de noutatea propunerii și a termenilor.

Revenind la text, pornind de la planul general, se cuvine a nota că pe întreg parcursul epic ne vor însoți aceleași personaje principale, Mouelle și Pierre, cărora li se vor alătura, firește, altele pentru întregirea subiectului propus de autor. De notat însă, oarecum complementar vocii autorului (care pare a fi chiar masca sa), este prezența pregnantă, mult mai largă în desfășurarea epică, a „tânărului scriitor”, un rol cu simbolică, asupra căruia vom reveni. Cât privește faptul că orice lectură literară se asociază cu tonalitatea scrierii, în acest sens lucrurile sunt într-o continuitate benefică valorii textului. Adică și în noul volum tonalitatea este una *liric-metaforică*, una specifică scrierilor lui Cosmisan, devenită notă particulară numelui său, ușor recognoscibil.

Parcursul epic se poate urmări pe trei paliere: **iubirea, rolul operei literare și timpul.**

Glisarea acestor planuri, din ele desfăcându-se apoi în evantai o diversitate de stări, conferă textului un farmec aparte. Vom întâlni reflecții despre prietenie și singurătate, despre trădare și iertare, despre visul creației literare sau iubirea perfectă, visată, despre subtilitatea unor simboluri sau planuri largi, ce uneori devin brusc labirintice. Să ne referim însă doar la câteva: iubirea care leagă și intersectează planurile epice. În acest volum iubirea este tratată în multele sale nuanțe: flacăra, ezitare, ascuțișul trădării, amarul, dezolarea, sau, dimpotrivă, exuberanța până la expresia în vers.

Volumul 2 este, printre altele, despre dislocare și reabilitare de planuri afective, încercate de Mouelle și Pierre, după ce acesta trece de hopul unor renunțări cu reminiscențe de îndoială față de sufletul iubitei. Revenirea oarecum miraculoasă la viața normală după un accident periculos, acum, în noua formulă epică, în volumul de față, face ca iubirea lui pentru Mouelle să atingă un plan angelic, reciproc simțământ și pentru partenera sa. Totul este senin, pur, încântător, plin de lirism, transmis cititorului într-o manieră cât se poate de metaforică, accesând descrieri sensibile, încât sentimentele celor doi sunt desigur „reliterate”, cum bine atenționa autorul încă din motto-ul cărții: „Se iubeau dincolo de limitarea impusă de creația literară”.

În tandem cu trăirile personajelor este sugerat **rolul operei literare**, prezent în diverse etape ale cărții, un simbol ideatic, un rol admirabil, salvator. Opera literară salvează! Recunoscută în varii formule de-a lungul timpului, puterea vindecătoare – *catharsis* –, ca la clasicii greci, este sugerată și în paginile romanului în discuție. Argumentul este la vedere, fără nicio încifrare. Spre exemplu, cartea „Fiorul”, cartea scrisă de Mouelle, inspirată de iubirea sa pentru Pierre, conține cuvinte care îl salvează pe acesta din comă, pe măsură ce fragmente din carte erau citite de tânărul scriitor la căpătâiul său, pe când era încă prins în ghearele comei, otrava dintre viață și moarte (Vol. 1, Cap. 16 „O buclă de timp”).

Aici trebuie să acordăm prețuire **simbolului**, element pe care autorul îl va reitera adesea în derularea epică. Opera literară nu este doar un obiect, dimpotrivă. Se dovedește a fi un dar, o cale, o descifrare de sensuri.

Ca bază a acestora, sunt multe episoade din prezentul volum. Amintim episodul unei chei misterioase, urmat de cel al casei rustice din curtea casei soților Madolen, pe care aceștia i le-au oferit pe rând tânărului scriitor ca dovadă a prețuirii pe care o aveau pentru el. O cheie? Ce deschidea acea cheie? O lume ascunsă, plină de cărți dragi proprietarilor, care trebuie salvate de (la) uitare. Cărțile trebuiau

salvate de la decrepitudine sau dispariția lor în timp. Soluția găsită de aceștia este donarea lor. Și cui să le încredințeze dacă nu tânărului scriitor?

Prețuirea pentru cărți, comasată cu mărturisiri, face în sufletul personajului „tânărul scriitor” trecerea spre un alt fel de iubire, una nouă, pe când încă încerca să o uite pe cea veche, sortită neîmplinirii. Iubirea înmugurită între tânărul scriitor și Eugénie are un parcurs anume. Apropo de nuanțele acestui sentiment trebuie subliniată cumpătarea. Tristețea unei despărțiri sau, dimpotrivă, creșterea unei noi iubiri au ritmul firelor de nisip scurse prin clepsidră, motivul clepsidrei fiind unul preferat de autor.

Alte stări rămân într-un văl discret, fără duritatea unor reproșuri: de pildă, iubirea nefericită a Rorretei, dezolarea sa după ce a preferat în trecut pe un altul decât pe tânărul scriitor. Considerațiile care-și fac loc aparțin autorului, care devine un alter-ego al tânărului mereu preocupat de scrierile sale neajunse încă la finalul dorit.

Tânărul scriitor, în meandrele gândurilor sale și ale sufletului său, are parte de pagini nescrise, care duc măcar spre descoperirea *propriului eu*. *Desfacerea în evantai* a diferitelor stări, glisate cum spuneam, sunt foarte bine gestionate, intrând în scenă chiar scriitorul, un veritabil *personaj din umbră*.

Scenariile sale mentale alunecă în visare: iubiri dorite, serate pline de romantism, trecem prin pagini cu alură de secrete, prin trădări, melodii de Chopin, notații îngăduite doar într-un jurnal secret, doar al său.

Țiimpul se inoculează insinuant în desfășurarea întâmplărilor și, mai ales, în trăirile personajelor, asemenea unui aliat perfid, imprevizibil, de care trebuie să ții mereu cont. Perisabilitatea pe care o aduce cu el, într-o clepsidră, nu este văzută în mod tragic. Mai mult, este acceptată cu înțelepciune, având la îndemână *antidotul uitării*: cărțile. Scrierile pe care atât Mouelle, autoare deja recunoscută, cât și cele proiectate de tânărul său coleg de breaslă întru „reliterarea” prezentului fac parte din modul lor de a rezista în timp.

Un alt element specific prozelor cosmisiene este *lirismul*: întâlnim pe parcursul celor câteva sute de pagini versuri, în saloane, cafenele selecte, pianul cu muzica sa, clepsidra – foarte des invocată, florile - cu rafinement, căpătând un rol de subliniere a unor stări - (vezi pasajul cu Passiflora).

Predilecția pentru **visare** determină o suită de stări sufletești, este de necontestat în prozele sale, până acolo încât *secvențialitatea întâmplărilor* este complementară unor trăiri. Practic esența este viața, cu meandrele sale

reflectate în interiorul personajelor. Toate fac parte din structura auctorială a lui Cosmisian...

Remarcabilă – se cuvine a nu trece cu vederea –, este flexibilitatea cu care simbolurile sunt arondate în structura epică. De pildă, albul e un simbol deschis, care sugerează tandrețe, finețe, curățenie a sufletului, puritate sau, dimpotrivă, provocare, cum este pagina albă pentru tânărul scriitor, care se luptă cu albul ei: „mă surprind indiferent față de pagini goale lăsate în nesciere”. Emoționant pasaj este acela al visului tânărului scriitor, în care cerneala care-și are rostul pe albul unei pagini curge prin venele bătrânului ajuns la U.P.U. și nu mai puțin inventivă este simbolistica pereților albi: „știai că pereții albi ascund sub pielea lor un râu învolburat și înspumat de munte, de un alb dens și zgomotos?” (Cap. 15 „Tu cine ești?”).

Imaginarul joacă, de asemenea, un rol decisiv în scrierile semnate de Cosmisian. Accesul spre metaforă îl face cu ușurință.

Și acest al doilea volum, Mouelle Roucher – Reliterarea destinelor, cu tentă franțuzească prin denumiri de locuri sau personaje, este o carte despre relaționarea cu sinele, cu existența interioară. Clepsidra, ceasul, cărțile scrise ori visate, jurnale, iubiri, regrete, despărțiri, dineuri, muzică în Salonul Roșu, întrebări despre inspirație și timp, duc spre

LBRIS

We know
books

un sine creativ și complex, aflat în căutarea esenței.

Dirijorul acestui demers este, desigur, autorul însuși,
iar beneficiarul direct este însuși cititorul.

VERONICA BALAJ

Jurnalist, realizator de emisiuni Radio-Tv
și scriitoare, membră a Uniunii Scriitorilor
din România, a Academiei Româno-Americane,
(ARA) a Asociației Scriitorilor Români
din America de Nord.

1

Valsul primăverii – Chopin

Pianul își topea adormirea de sub pătura pufoasă a zăpezii chiar sub degetele ei. Eugénie cânta la pian. Noi, cei prezenți, asistam uluiți cum apa cristalină și rece își forma albia în sufletele noastre. Salonul Roșu rezona perfect cu unduirea degetelor ei fine și lungi, oglindind parcursul neschimbat al operei create de Chopin sub delicata topire a albului într-o încetinire a delirului ce i-a răpus desăvârșirea culorilor pe care le-a ascuns.

Iarna a reușit să zdruncine cele șapte culori până la o amnezică pierdere a identității. Albul. Zăpada este spectrul culorilor ce și-au pierdut identitatea ca a unui suflet căzut în comă, înghețat parcă, fixat într-o stare de perfecțiune a albului rece. Cât de adesea ființa umană este victima propriei dezliterări, acea destructurare a trăirilor până la gradul de incipient.

Și iată cum interpretarea majestică a Eugéniei topea suav perfecțiunea albului rătăcit în inima unei ființe înghețate în alb. Pierre o asculta, cuprins de reformulări înnodate în confuzie. Cred că era singurul care dorea să relitereze structura timpului și normalitatea iubirii pe care se simțea tot mai nesigur că o poate oferi la valoarea impusă de testul cumplit pe care Mouelle l-a trecut.

Pereții salonului erau ceruți cu poezie, umbre mișcătoare de proză șoptită de dragul iubirii reciproce, răcoare tacită a scriiturii ce nu a mai apucat să își limiteze existența pe file blânde de alb. Versurile nu mai aveau culoare, fiind prinse cu grijă de pieptul celor prezenți. Erau albe, acel alb plin de personalitate și superioritate. Ascultându-i vorbind, îi suspectez de cea mai poetică spontaneitate posibilă într-o seară ca aceasta.

După o pauză de mai bine de un an, Mouelle găzduiește o Serată la Vila Rouge, acolo unde cercul intim de dinaintea accidentului lui Pierre își creionase adesea interesul pentru literatură al îndrăgitei Mouelle și, nu în cele din urmă, al celor câțiva tineri poeți, prieteni ai Editurii și invitați speciali. Îi luase sub aripa sa, de unde penele lor își gravau versul în sufletele celor prezenți, dar și în setea paginilor veline pe care le luau cu ei. De câte ori au zămislit fluidul rimat al versului chiar sub plăcuta aromă rubinie a vinului

ademenitor servit cu mândrie de Pierre! Iar când recitau părea că inima unei vrăbiuțe speriate zvâcnea o notă pătrunzătoare ce își făcea loc printre degetele calde ale neștiutului protector.

Seara aceasta este în sine o erată a cărții *Fiorul*. Actul trădării prin deces, așa cum îl prezentase Mouelle în multele incursiuni în relația ei cu Pierre înainte de accident, a scos în evidență iubirea lor din perspectiva ei nespusă, dar internalizată. O vreme necunoscută pentru protagonistul cufundat în comă, dar povestită și repovestită de simpatizanții cititori ai cărții, iată un bun motiv pentru erată. Pentru Pierre, ca personaj ce impune o asemenea revenire pe paginile *Fiorului*, confruntarea cu impresia lăsată iubitei sale, cu durerea colosală pe care i-a încrustat-o acesteia litera dorului pe pereții inimii ei de tânără iubitoare, a fost un act dificil de interpretat în fața unei mulțimi ce i-a judecat plecarea.

În timp ce Mouelle și-a dezliterat greul unei iubiri suspendate într-o buclă de timp, Pierre avea parte de o reliterare, o reformare a priorităților născută în pântecul sterp al comei. Avea să își înfrunte singur umbrele pentru a putea merge înainte. Ar fi vrut să poată repara totul printr-o simplă întoarcere în timp, dar viața impune celor drepti momente de corecție,

poate chiar de resetare, iar aceasta nu este tocmai ușor când te trezești într-o piesă de teatru regizată fără știrea ta.

Înapoi în Salonul Roșu, ochii celor prezenți erau nedezlipiți de pe încântătoarea tânără ce le-a adus primăvara în suflet. Seara aceasta era diferită de toate celelalte. Cu toții participaseră la nașterea unui nou roman, o poveste doar cu autori. Eugénie era doar o prefață, o introducere în fața sortii a acestei povești. Cu toții își lansau propria versiune a dezliterării.

A fost o surpriză pentru toți să o asculte pe Eugénie interpretând atât de bine Chopin. Era cunoscută printre ei doar pentru marea contribuție la bunăstarea sufletului răvășit al gazdei, Mouelle Roucher. Era iubită ca o fiică, prețuită ca o prietenă care îi tolera repetiția depresivă a unui *Fior* nescris. Eugénie era un mister împletit din multe fire necunoscute. Putea trece neobservată în ciuda faptului că era strălucitoare. Și chiar era.

Pierre profita de acest răgaz până ce erata impusă de realitate își va cere tributul înghetuțului din seara în care a părăsit-o pe Mouelle de două ori. Sentimente confuze de durere și vină, amestecate cu bucuria că nu murise cu adevărat, i-au adus primele unde de lumină.

Invitații încă soseau, în perechi. Unii dintre ei, purtând pe chipuri un zâmbet ce trăda curiozitate, căutau cu privirea un om, unul întors printre ei de

dincolo de speranță. Știrea că Pierre își revenise din coma ce l-a făcut să pară geamănul aparaturii ce îl ventila mecanic a reînsuflețit curiozitatea multor cititori, mai mult sau mai puțin apropiați ai doamnei Mouelle. Cel care părea un trădător prin încăpățânarea cu care se agățase de neînvințirea se afla acolo, poate chiar ca motiv al acestei serate.

Mouelle și-a luat în serios calitatea de gazdă, oferindu-le invitaților deliciul prezenței ei. Și cu câtă ușurință te învăluia prezența ei suavă, aristocrată!

Locul Eugéniei la pian fusese luat pe neobservate de pianistul serii, un necunoscut și el pentru mulți. Doar partiturile îl știau bine. Salonul Roșu era scăldat în multiple partituri ce își regăseau zâmbetul pe chipuri liniștite.

Chiar dacă nu toți invitații se cunoșteau între ei, le-a fost ușor să intre în atmosfera serii. Părea că toți au sosit, mai puțin unul singur. Tânărul scriitor nu și-a făcut apariția mult așteptată de Mouelle, de Pierre, dar cel mai mult de către Eugénie, care tănuia ceva mai delicat în sufletul ei misterios. Invitația îi fusese trimisă, dar oare o va onora?

2 Rolul de călător

— Ți-ar fi greu să scrii fără inspirație? se întrebă tânărul scriitor departe de sunetul pianului, parcă auzind-o pe Mouelle șoptindu-i. Ai scrie fără ca muza să își sprijine coatele pe luciul perfect al pianului tău?

Tentația imediată a scriitorului modern este aceea de a scrie cu sau fără el însuși doar pentru că există aprecieri, sau ca să își apere inspirația neînțeleasă atunci când se găsește cineva să îi critice unicitatea. Dar el, ca tânăr ce și-a deslușit menirea de scriitor în mijlocul controversatei situații născute de coma lui Pierre, avea o altă abordare.

Primise invitația dnei. Mouelle, o citise și o așezase pe măsuța lui de lemn. Gândurile îi erau prinse într-o agitație tulburătoare. Mouelle se putea bucura de cel pe care sufletul ei îndurerat l-a smuls din brațul otrăvitor al comei, iar acum erau nedespărțiți. Ce mai putea să facă el în acest nou context?

Se decisese să plece în Anduze, într-o vizită surpriză la casa părinților lui. Nu îi mai vizitase de mai bine de 2 ani, după despărțirea subită de Rorette. Iubirea lui învelită în plecarea ei i-a adus durere, dar l-a ajutat să plece departe de acea lume, într-un loc unde și-a tocit coatele pe măsuța din casa cuplului Madolen. O făcuse citind, scriind și uneori doar fiind. Oare rolul lui era acela al unui călător? Când iubirile se destramă fără o declarație clară, natura lor nu mai contează. Nu îi mai rămăsese nimic de care să se prindă. Simțea că pieptul i se usucă în fața scenariilor. Numele persoanelor pe care le iubea nu păreau a se potrivi cu lumea lui interioară. Avea oare nevoie de o pauză de la frumosul sufletesc al Lyonului? Cu ce avea să îi fie diferit rolul de acasă de cel de aici? Era confuz. A adormit cu gândul la o ultimă conversație cu Rorette, pe care avea să o facă parte din Jurnalul lui, o suită contradictorie a unei iubiri fără continuitate, dar neîntreruptă.

Rolul de călător

„Iubite, tu realizezi că ești mai mult decât vrei

Și decât ți-ai imaginat?

Tu realizezi că atingi unghere ascunse,

Acele unghere neumblate de pas de om,

La mine unghere ale sufletului,

Ce nu au fost atinse?

Îmi ești mai mult decât drag și îmi doresc

Ca starea ce mi-o dai

Când nu vorbim

Să dispară.

Am stări de panică și mă tem că nu vei mai fi,

Deși nu pricep de ce ai fi.

De ce ești important

Când știu

Că rolul tău în viața mea este acela de călător?

Îmi doresc să știu că ești acolo,

Oriunde ai fi.

Vreau, nu să mă înțeleg și să te înțeleg

De ce sădim picuri de vorbe

Ce aduc sentimente-nebunii,

Ci să înțeleg odată pentru totdeauna

Că acolo vei fi și e firesc și e normal.

Vreau să îmi intre în cap ideea

Că tu ești

Mai presus de mine.

O fi nebunie,

O fi pierdere temporară de realitate.

Cine va ști vreodată?

Eu sunt aici pentru tine și este tot ce contează.

Ești refugiul meu sublim.

Cu tine mă simt împlinită emoțional.

Mă bucur că exiști și vreau

Să mă bucur de existența ta.

Te iubesc mai sus de cuvinte.

Există mai sus?

Pupici adunați stol îi țin strâns la piept,

Dar ei mă apasă,

Durerea lor de a pleca spre tine

Se transformă

În dor.”

Poveștile lor continuă. De doar câteva minute i s-a permis tânărului scriitor să își țină în brațe băiețelul. E atât de mic, atât de frumos. E ca Eugénie de frumos, de un alb imaculat.

- Ce nume îi vom pune, draga mea Eugénie?
- Dragul meu, îl vom numi ca pe tine: Dominique!

Sfârșitul părții a doua!